

Türkçe Öğretmen Adaylarının Dil Öğretme Özyeterlikleri

Language Teaching Self-efficacy of Candidates Turkish Teachers

Sayfa | 3205

Ömer İNCE , Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, omer.ince@usak.edu.tr

Ömer SOLAK , Prof. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, omersolak@comu.edu.tr

Devrim Sıla KARA , Öğretim Görevlisi, Uşak Üniversitesi, devrimsila.kara@usak.edu.tr

Erkam KÜÇÜK , Öğretim Görevlisi, Uşak Üniversitesi, erkam.kucuk@usak.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 20 Kasım 2024
Kabul tarihi - Accepted: 11 Ağustos 2025
Yayın tarihi - Published: 28 Ağustos 2025

Öz. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretimine yönelik özyeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmada öğretmen adaylarının özyeterlik düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı, ailenin eğitim durumu ve coğrafi konum gibi değişkenler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu sayede, öğretmen adaylarının dil öğretimine yönelik hazır olma düzeyleri hakkında daha detaylı bilgi edinmek ve öğretmen yetiştirme programlarına dair öneriler geliştirmek hedeflenmektedir. Yapılan çalışmada *nicel* desenli bir araştırma yöntemi olan *tarama* kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim yılı bahar döneminde Türkçe Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Bir üniversitenin Türkçe Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Dil Öğretme Özyeterlik Ölçeği ile toplanmıştır. Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliklerini tespit etmek amacıyla, 22 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçek Türkçe öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Toplanan veriler *Mann-Whitney U*, *tek faktörlü ANOVA* ve *Kruskal-Wallis H* testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliliğine ilişkin sınıf düzeyleri dışında diğer değişkenlerde anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Cinsiyet değişkeninde anlamlı fark olmamasına rağmen kadınlar lehine puan farkı bulunmuştur. Sınıf düzeyi değişkeninde en yüksek ortalama birinci ve dördüncü sınıflarda bulunmuştur. Akademik başarı puanı, yaşanan yer, anne ve baba eğitim durumu dil öğretme özyeterliliğini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma, Türkçe öğretmenliği lisans programlarının güncellenerek uygulama ağırlıklı eğitimin artırılmasına yönelik öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretmenliği, Özyeterlik, Dil öğretimi.

Abstract. The aim of this study is to examine the self-efficacy of Turkish prospective teachers towards language teaching in terms of different variables. In the study, the self-efficacy levels of the prospective teachers were evaluated within the framework of variables such as gender, grade level, academic success, family education status and geographical location. In this way, it is aimed to obtain more detailed information about the readiness levels of prospective teachers for language teaching and to develop suggestions for teacher training programs. The study used a quantitative research method called scanning. The universe of the study consists of prospective teachers studying in the Department of Turkish Language Teaching in the spring semester of the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of prospective teachers studying in the Department of Turkish Language Teaching at A university's. The data of the study were collected with the Language Teaching Self-Efficacy Scale. In order to determine the language teaching self-efficacy of the prospective Turkish teachers, a 5-point Likert-type scale consisting of 22 items was applied to the prospective Turkish teachers. The collected data were analyzed using Mann-Whitney U, single-factor ANOVA and Kruskal-Wallis H test. As a result of the research; there is no significant difference in the variables other than the grade levels regarding the language teaching self-efficacy of Turkish teacher candidates. Although there is no significant difference in the gender variable, a score difference was found in favor of women. The highest average in the grade level variable was found in the 1st and 4th grades. It was concluded that academic success score, place of residence, mother and father's education status did not affect language teaching self-efficacy. This study offers recommendations for updating Turkish language teaching undergraduate programs to increase application-oriented education.

Keywords: Turkish teaching, Self-efficacy, Language teaching.

Extended Abstract

Introduction. Language is an important tool that enables communication between people. Cultural heritage is passed down to generations through language. Language is both a basic means of social interaction and a tool that carries the values of the past to the future (Aksan, 2020). The Turkish language is one of the oldest languages in the world. It has a rich content due to its spread over a wide geography. It is also possible to access written texts since the Kök Türk Period; however, this oldness and richness of Turkish did not continue in the same way in terms of language teaching. According to Açar (2011), no resources have been found in ancient times for teaching Turkish outside the family. Kaşgarlı Mahmut's Divanü Lügati't-Türk is one of the first sources in the history of Turkish language teaching. In fact, the work is also the first known independent grammar book for teaching Turkish (İşcan, 2012).

On the other hand, Turkish is one of the most widespread languages in the world today. With Turkey's strategic policies, Turkish has also attracted considerable attention and its teaching as both a native language and a foreign language has become widespread (Güzel & Barın, 2016). In this direction, training teachers with sufficient field knowledge and increasing their self-efficacy are also gaining importance in order to teach Turkish comprehensively and effectively.

The concept of self-efficacy was first put forward by Albert Bandura (1977) as one of the social learning concepts. As a matter of fact, Bandura explains the concept as the individual's awareness of which behaviors can be imitated and which ones exceed his/her own limits.

In teaching Turkish as a foreign language, teachers' self-efficacy plays a critical role in professional success and student success. How equipped and competent teachers feel themselves directly affects their teaching skills and motivation. This, in turn, deeply affects the language learning process and success by reflecting on the student (Öztürk, 2015, p. 46). Turkish teachers' self-efficacy perceptions are directly related to activities and tasks. Studies aimed at improving teachers' self-efficacy perceptions increase the quality of Turkish education and student success (Ülper & Bağcı, 2012, p. 3). Based on these explanations, it is important to determine the language teaching self-efficacy of Turkish teacher candidates. Because if a solution is not found to determine and increase the language teaching self-efficacy of teacher candidates, the quality of language teaching will gradually decrease. When the relevant literature is examined, it is seen that self-efficacy studies in language teaching are generally in English language teaching (Güven & Çakır, 2016; Uygur & Çakır, 2015; Yanar & Bümen, 2012). Other studies focus more on the general competence of teachers (Biçer & Alan, 2017; Çetinkaya, 2007; Eyüp, 2012; Gömlüksiz, Sinan, & Doğan, 2020; Lüle Mert, 2017; Saracaloğlu, Karasakaloğlu, & Gencel, 2010; Ünal & Sever 2013). On the other hand, there is a study on the Turkish language teaching course of prospective teachers to foreigners (Şahin, vd., 2013). When all these factors are taken into consideration, it is seen that there are not enough studies on teaching Turkish.

The purpose of this research is to determine the self-efficacy levels of Turkish language teacher candidates regarding language teaching and to reveal the changes in their self-efficacy regarding language teaching according to their demographic characteristics.

In line with this purpose, the problem sentence of the research is "What are the language teaching self-efficacy levels of Turkish language teacher candidates?"

Method. The survey method, which is a quantitative research method, was used in the study. According to Creswell (2014), quantitative research is to test objective theories by examining the

connections between various variables. The determined variables are measured with measuring tools. In this way, the digitized data are analyzed using statistical processes. The survey method is a method that aims to define a situation that existed in the past or currently exists as it exists (Karasar, 2014, p. 77).

Sayfa | 3208

Results. Factors such as the structure and quality of Turkish language teaching undergraduate programs, the work of academicians in this field, and the content of language teaching courses are among the most important factors in developing the language teaching self-efficacy of Turkish language teacher candidates. Self-efficacy studies contribute to this field by helping Turkish language teacher candidates realize their own potential, guide them correctly, identify existing deficiencies, and provide constructive and developing information. In this study, the language teaching self-efficacy scale developed by Deregözü and Gündoğar (2020) was previously used on German language teacher candidates. This scale, which was used for the first time on Turkish language teacher candidates, revealed the self-efficacy of teacher candidates for language teaching.

According to the research results, there is no significant relationship between the gender of Turkish teacher candidates and their self-efficacy levels. It is thought that the number of female students is high because the Turkish language teaching program is preferred more by female students. When examined in terms of grade levels, the self-efficacy levels of first and fourth year students are significantly higher than other grade levels. The reason why the self-efficacy levels of second and third year students are lower than others may be that the course content is focused on field knowledge and their programs are more intensive. The fact that students have more difficulty than others in these two grade levels, where field education is examined in depth, may have caused their self-efficacy perceptions to decrease. It was observed that academic success scores did not create a significant difference in the self-efficacy level. The reason for this may be that teaching skills cannot be measured in writing as in theoretical courses. There is also no significant relationship between the educational status of parents and the place of residence and self-efficacy levels.

Conclusion. Based on the results of this study, the following suggestions can be made: It is recommended that researchers who will work in this field apply the language teaching self-efficacy scale to different groups to obtain more accurate results; apply the language teaching self-efficacy scale to larger groups; apply the language teaching self-efficacy scale after the effects of COVID-19 and the February 6 earthquake are overcome.

The following suggestions can be made to practitioners and institutions in the field of language teaching: It is recommended that the number of application courses for language teaching be increased and that the number of studies to be conducted in the field of language teaching be increased and contribute to the literature.

Giriş

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan önemli bir araç olmanın yanı sıra, kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasında da belirleyici bir rol oynar. Hem sosyal etkileşimi mümkün kılar hem de geçmişin değerlerini geleceğe taşır (Aksan, 2020). Köklü geçmişiyle Türk dili, bu yönüyle dünyanın en eski dillerinden biri olarak dikkat çeker. Geniş bir coğrafyaya yayılması nedeniyle zengin bir içeriğe sahiptir. Kök Türk Dönemi'nden itibaren yazılı metinlere ulaşmak mümkündür. Ancak Türkçenin bu *İnce, Ö., Solak, Ö., Kara, D. S. ve Küçük, E. (2025). Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretimi özyeterlikleri. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16 (2), 3205-3220.*
DOI. 10.51460/baebd.1588652

köklü geçmişi ve zenginliği, dil öğretimi açısından aynı düzeyde yansıtılamamıştır. Ağar'a (2011) göre, eski çağlarda Türkçenin aile dışında öğretimi konusunda kaynaklara rastlanmamıştır. Kaşgarlı Mahmut'un *Divanü Lügati't-Türk*'ü Türkçenin dil öğretim tarihinde ilk kaynaklardan biridir. Öyle ki eser, aynı zamanda Türkçenin öğretimine yönelik bilinen ilk bağımsız dilbilgisi kitabıdır (İşcan, 2012). Söz konusu tarihsel birikim, yalnızca dil öğretiminin evrimsel seyrini değil, aynı zamanda dilin kültürel taşıyıcılığı da görünür kılmaktadır.

Öte yandan Türkçe, günümüzde dünyanın en yaygın dillerinden biri hâline gelmiştir. Türkiye'nin stratejik politikaları sayesinde Türkçeye olan ilgi artmış hem ana dili hem de yabancı dil olarak öğretimi giderek yaygınlaşmıştır (Güzel ve Barın, 2016). Bu doğrultuda, Türkçenin kapsamlı ve etkili bir şekilde öğretilmesi için yeterli alan bilgisine sahip öğretmenlerin yetiştirilmesi ve öğretmen özyeterliklerinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Özyeterlik kavramı ilkin Albert Bandura tarafından (1977) sosyal öğrenme kavramlarından biri olarak ortaya atılır. Nitekim Bandura bu kavramı, bireyin hangi davranışın taklit edilebilir olup hangisinin kendi sınırlarının aştığının farkına varması şeklinde açıklar.

Özyeterliği yüksek birey; karmaşık olaylarla baş eder, problemlerin üstesinden gelir, çalışmalarında sabırlı olur, kendine güvenir, okul hayatında ve meslek hayatında başarılı olur. Özyeterliği düşük birey; karışık olaylarla baş edemez, mutsuz ve umutsuz olur, problemlere karşı kendini yetersiz hisseder, denemekten vazgeçer, çabasının sonucu değiştiremeyeceğini düşünür (Korkmaz, 2011, s. 257). Bu bağlamda özyeterliliği yüksek birey, zor bir durumla karşılaştığında kaçma davranışı göstermek yerine üstesinden gelmek için çaba gösterir. Özyeterliliği düşük birey, öğrenmeden kendini uzak tutar (Schunk, 2014, s. 109). Bandura özyeterlik algısını etkileyebilecek dört temel faktörden söz etmektedir. Bunlar; bireylerin kendi etkinlikleri sonucunda elde ettiği bilgiler, dolaylı yaşantılar, sözel ikna ve psikolojik durumdur (Eyyam vd., 2012, s. 93). Bu faktörlerin etkileşimi, bireyin öğrenme sürecine aktif katılımını kolaylaştırmakta ya da sınırlamakta; dolayısıyla özyeterliğin geliştirilmesi, eğitsel başarıya ulaşmada kritik bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Öğretmen özyeterliği, bir öğretmenin kendi bilgi ve becerilerine olan güvenini ve öğretmenlik rolünü başarıyla yerine getirebileceğine dair inancını ifade eder. Yüksek özyeterliliğine sahip öğretmenlerin; ders verme, aktif öğrenci katılımı sağlama ve sınıf yönetimi gibi alanlarda daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir (Saklofske, vd., 1998). Dolayısıyla, öğretmenlerin mesleki özyeterliklerinin desteklenmesi, etkili öğretim ortamlarının oluşturulması açısından kritik öneme sahiptir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretmenlerin özyeterliği, mesleki başarı ve öğrenci başarısı üzerinde kritik rol oynar. Öğretmenlerin kendilerini ne kadar donanımlı ve yeterli hissettikleri, öğretim becerilerini ve motivasyonlarını doğrudan etkiler. Bu da öğrenciye yansıyarak dil öğrenme sürecini ve başarısını derinden etkiler (Öztürk, 2015, s. 46). Türkçe öğretmenlerinin özyeterlik algıları, etkinlikler ve görevler ile doğrudan ilişkilidir. Öğretmenlerin özyeterlik algılarını geliştirmeye yönelik çalışmalar, Türkçe eğitiminin kalitesini ve öğrenci başarısını artırır (Ülper ve Bağcı, 2012, s. 3). Öğretmen özyeterliğinin artırılması hem bireysel mesleki performansın yükseltilmesi hem de dil öğrenme ortamlarının iyileştirilmesi açısından stratejik bir öncelik teşkil etmektedir.

Bu açıklamalardan yola çıkılarak Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliklerini belirlenmesi önem arz etmektedir. Zira öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliği tespit edilip yükseltmeye dair çözüm bulunmadığı takdirde dil öğretiminin kalitesi giderek azalacaktır. İlgili literatür incelendiğinde dil öğretiminde özyeterlik çalışmalarının genellikle İngilizce öğretiminde olduğu görülmektedir (Güven ve Çakır, 2016; Uygur ve Çakır, 2015; Yanar ve Bümen, 2012). Diğer çalışmalar ise daha çok öğretmenlerin genel yeterliklerine (Biçer ve Alan, 2017; Çetinkaya, 2007; Eyüp, 2012; Gömleksiz, Sinan ve Doğan, 2020; Lüle Mert ,2017; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel, 2010; Ünal ve Sever 2013) odaklanmaktadır. Buna karşın öğretmen adaylarının yabancılara Türkçe öğretimi dersi (Şahin, vd., 2013) üzerine çalışma bulunmaktadır. Tüm bu etkenler göz önüne alındığında Türkçe öğretimi üzerine yeterli çalışmanın bulunmadığı görülmektedir.

Bu araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretimi ile ilgili özyeterlik düzeylerini belirlemek ve dil öğretimine dair özyeterliklerinin demografik özelliklerine göre değişimini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesini “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik düzeyleri nasıldır?” ifadesi oluşturmaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın alt problemleri ise şu şekilde belirlenmiştir:

- Cinsiyet değişkeninin Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlikleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
- Sınıf düzeyi değişkeninin Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlikleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
- Akademik başarı değişkeninin Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlikleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
- Anne eğitim durumu değişkeninin Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlikleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
- Baba eğitim durumu değişkeninin Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlikleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
- Yaşanılan yer değişkeninin Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlikleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın deseni

Araştırmada, *nicel* desenli bir araştırma yöntemi olan *tarama* yöntemi kullanılmıştır. Creswell'e göre (2014) *nicel araştırma*, çeşitli değişkenler arasındaki bağlantıları inceleyerek nesnel kuramları test etmektir. Belirlenen değişkenler, ölçme araçlarıyla ölçülür. Bu sayede sayısallaştırılmış veriler, istatistiksel işlemler kullanılarak analiz edilir. *Tarama yöntemi* ise geçmişte veya hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan bir yöntemdir (Karasar, 2014, s. 77). Bu yöntem, araştırmanın amacına uygun olarak incelenen değişkenler arasındaki ilişkilerin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Evren, alan araştırmalarında kapsama verilen diğer addır. Araştırma alanına giren, obje ve bireylerin bütünüdür (Solak, 2022, s. 58). Bu araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim yılı bahar döneminde Türkiye’de Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören bütün öğrencileri kapsamaktadır. *Örneklem*, bütün evreni çalışmak yerine, evreni temsil etme gücüne sahip olan birey, olay ya da olguları araştırma kapsamına dahil etmektir. Araştırmanın pratik uygulanabilirliği göz önünde bulundurularak, örneklem seçiminde uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu karar, zaman, maliyet, coğrafi erişilebilirlik ve lojistik gibi faktörlerin değerlendirilmesi sonucunda alınmıştır. Kaldı ki Merriam’a göre (2013) zaman, para, yer ve konum gibi faktörler dikkate alınarak bu yöntem seçilebilmektedir.

Araştırma verilerinin toplanması

Deregözü ve Gündoğar (2020) tarafından geliştirilen *Dil Öğretme Özyeterliliği Ölçeği* ile veriler toplanmıştır. Ölçek kendi içinde iki bölümden oluşur. Birinci bölümde öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi akademik başarı puanları, anne ve baba eğitim durumu ve yaşadıkları yer içeren kişisel bilgilere yer verilir. İkinci bölümde ise dil öğretme özyeterliliklerini belirtmeye yönelik maddeler bulunur. Ölçek formu, “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Kesinlikle Katılıyorum (5)” seçeneklerini içeren *beşli likert* tipi maddelerden oluşur. Ölçek 22 maddeden oluşmaktadır. 128 Türkçe öğretmen adayına Uşak Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 04.04.2024 tarihli 2024-82 sayılı kararla etik kurul onayı alınarak uygulanmıştır.

Araştırmanın veri analizi

Verilerin analizinde, SPSS 21 paket program kullanılmıştır. Ölçekle toplanan veriler SPSS programı ile analiz edilerek veriler tablolastırılmıştır. Katılımcılardan toplanan verilerin analizlerinde parametrik ya da parametrik olmayan testler uygulayabilmek için öncelik olarak verilerin normallik analizleri yapılmıştır. Elde edilen veriler normallik testinden hareketle Mann-Whitney U, tek faktörlü ANOVA ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Veri çözümlemede boyutların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları, p değerleri ve ankete cevap veren Türkçe öğretmen adaylarının kişisel özelliklerine göre sayıları (N) çıkarılmıştır. Türkçe öğretmen adaylarının anket boyutlarına verdikleri cevaplar ile kişisel özellikleri arasında, istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçek, ilgili yazarlarından izin alınarak uygulanmış olup, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik bilgileri orijinal çalışmada belirtilen kriterler doğrultusunda sunulmuştur (Cronbach’s alpha değeri .85). Ayrıca, çalışmanın kendi verileri üzerinde de ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach’s alpha katsayısı aracılığıyla değerlendirilmiş ve kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur. Böylece kullanılan ölçme aracının güvenirlik ve geçerliliği desteklenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliklerinin cinsiyete göre karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	U	P
Kadın	90	65,83	5924,50	1590,500	,533
Erkek	38	61,36	2331,50		

Tablo 1’de cinsiyet değişkenine göre Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretimi özyeterliklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere cinsiyet değişkenine göre Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretimi özyeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Kadın Türkçe öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X} = 65,83$), erkek öğretmen adaylarının ortalamasından ($\bar{X} = 61,36$) daha yüksektir. Bu verilere göre kadın Türkçe öğretmen adaylarının erkek Türkçe öğretmen adaylarına göre dil öğretimi açısından 4 puan kadınlar lehine fark vardır.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar Tablo 2 ve Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların sınıf düzeyine göre dil öğretme özyeterliğine ilişkin varyans analizi

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	2118,688	3	706,229	5,819	,001
Grup İçi	15048,812	124	121,361		

Sınıf değişkenine göre Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik puanlarına ilişkin varyans değeri ($F = 5,819$ olup $p < 0,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe öğretmen adaylarının sınıf düzeyleriyle dil öğretme özyeterliği arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Türkçe öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre dil öğretme özyeterlik algıları arasında fark olup olmadığını anlamak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 3.

Katılımcıların sınıf düzeyine göre dil öğretme özyeterliğine yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf
1.sınıf	47	92,93	9,74	,260	,002	,997	
2.sınıf	37	88,05	9,48		,226	,579	
3.sınıf	23	81,91	16,19			,024	
4.sınıf	21	92,28	9,13				

Tablo 3 incelendiğinde en yüksek ortalamaya 1 ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmen adaylarının sahip olduğu anlaşılmaktadır. En düşük ortalama ise 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına aittir. 2. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalamaları ise orta düzeydedir. 1.sınıflar ile 3. sınıflar arasında 1. sınıflar lehine anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). 3.sınıflar ile 4. sınıflar arasında 4. sınıflar lehine anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Diğer sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p > 0,05$).

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “*Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?*” sorusuna ilişkin sonuçlar Tablo 4 ve Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Katılımcıların akademik başarı puanlarına göre dil öğretme özyeterliğine ilişkin varyans analizi

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	694,373	2	347,186	2,634	,076
Grup İçi	16473,127	125	131,785		

Akademik başarı puanlarına göre Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik puanlarına ilişkin varyans değeri ($F=2,634$ olup $p>0,05$) anlamlı fark bulunamamıştır. Bu bulgu Türkçe öğretmen adaylarının akademik başarı puanlarına ile dil öğretme özyeterliği arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Türkçe öğretmen adaylarının akademik başarı puanlarına göre dil öğretme özyeterlik algıları arasında fark olup olmadığını anlamak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 5.

Katılımcıların akademik başarı puanlarına göre dil öğretme özyeterliğine yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	2.00-2.51	2.51-3.00	3.01-4.00
2.00-2.51	11	86,27	15,41		,970	,354
2.51-3.00	51	87,21	13,20			,118
3.01-4.00	66	91,68	9,06			

Tablo 5 incelendiğinde en yüksek ortalamaya 3.01-4.00 arasında akademik başarı puanına sahip olan Türkçe öğretmen adaylarının olduğu anlaşılmaktadır. En düşük ortalamaya 2.00-2.51 arasında akademik başarı puanına sahip olan Türkçe öğretmen adaylarının olduğu anlaşılmaktadır. 2.51-3.00 arasında akademik başarı puanına sahip olan Türkçe öğretmen adaylarının ortalamaları ise sıralamaya göre orta düzeydedir. Akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark olmamasına rağmen akademik başarı puanı arttıkça dil öğretme özyeterlik düzeyinin arttığı söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “*Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?*” sorusuna ilişkin sonuçlar Tablo 6 ve Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 6.

Katılımcıların anne eğitim durumuna göre dil öğretme özyeterliliğine ilişkin varyans analizi

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	254,642	3	84,881	,622	,602
Grup İçi	16912,858	124	136,394		

Anne eğitim durumuna göre Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik puanlarına ilişkin varyans değeri ($F=,622$ olup $p>0,05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgu Türkçe öğretmen adaylarının anne eğitim durumu ile dil öğretme özyeterliliği arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının anne eğitim durumuna göre dil öğretme özyeterlik algıları arasında fark olup olmadığını anlamak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 7.

Katılımcıların anne eğitim durumuna göre dil öğretme özyeterliliğine yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
İlkokul	52	89,76	10,28		,954	,838	1,000
Ortaokul	26	91,38	10,52			,631	,990
Lise	38	87,47	12,27				,934
Üniversite	12	90,00	16,97				

Tablo 7 incelendiğinde en yüksek ortalamaya ortaokul ve lise anne eğitim durumu olduğu anlaşılmaktadır. En düşük ortalamaya lise anne eğitim durumu olduğu görülmektedir. İlkokul anne eğitim durumu ortalaması ise orta düzeydedir.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar Tablo 8 ve Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların baba eğitim durumuna göre dil öğretme özyeterliliğine ilişkin varyans analizi

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	111,388	3	37,129	,270	,847
Grup İçi	17056,112	124	137,549		

Baba eğitim durumuna göre Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik puanlarına ilişkin varyans değeri ($F=,270$ olup $p>0,05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgu Türkçe öğretmen adaylarının baba eğitim durumu ile dil öğretme özyeterliliği arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Türkçe öğretmen adaylarının baba eğitim durumuna göre dil öğretme özyeterlik algıları arasında fark olup olmadığını anlamak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 9.

Katılımcıların baba eğitim durumuna göre dil öğretme özyeterliğine yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
İlkokul	29	88,65	10,97		1,000	,917	1,00
Ortaokul	29	88,89	10,75			,942	1,00
Lise	49	90,61	11,06				,926
Üniversite	21	88,52	15,11				

Tablo 9 incelendiğinde en yüksek ortalamaya lise baba eğitim durumu olduğu anlaşılmaktadır. İlkokul, ortaokul ve lise baba eğitim durumu ortalaması ise hemen hemen birbirleriyle eşit olduğu görülmektedir.

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10.

Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliklerinin yaşadıkları yere göre karşılaştırılması

	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
Köy	21	60,86			
İlçe	47	60,87	2	1,393	,498
Şehir	60	68,62			

Öğrencilerin yaşadıkları yer değişkeni ile ilgili sonuçlar incelendiğinde anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Ancak şehirde yaşayan öğrenciler köy ve ilçede yaşayanlara göre özyeterliği yüksek olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Türkçe öğretmeni adaylarının dil öğretme özyeterliğinin geliştirilmesinde Türkçe öğretmenliği lisans programlarının yapısı, niteliği, akademisyenlerin bu alanda çalışmaları, dil öğretimine yönelik derslerin içeriği gibi faktörler önemli etkenlerin başında gelmektedir. Yapılan özyeterlik çalışmaları Türkçe öğretmen adaylarının kendi potansiyellerinin fark edilmesinde, doğru yönlendirilmesinde, var olan eksikliklerin saptanmasında, geliştirici ve yapıcı bilgiler sunarak bu alana katkı sağlar. Bu çalışmada Deregözü ve Gündoğar (2020) tarafından geliştirilen dil öğretimi özyeterlik ölçeği daha öncesinde Almanca öğretmen adayları üzerinde kullanılmıştır. Türkçe öğretmen adayları üzerinde ilk kez kullanılan bu ölçek öğretmen adaylarının dil öğretimine yönelik özyeterliklerini ortaya koymuştur.

Bu doğrultuda çalışmanın birinci alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yönelik ulaşılan bulgular değerlendirildiğinde, genel olarak dil öğretme özyeterlik düzeyleri ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı belirlenmiştir.

Ancak betimsel istatistikler incelendiğinde kadın öğretmen adaylarının, erkek öğretmen adaylarına kıyasla dil öğretme özyeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, kadın öğretmen adaylarının öğretim sürecine yönelik daha fazla özgüven geliştirdiklerini ve öğretimle ilgili yeterlik alanlarında kendilerini daha donanımlı hissettiklerini düşündürmektedir.

Sayfa | 3216

Benzer şekilde, Ülper ve Bağcı (2012) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da cinsiyet değişkeni açısından özyeterlik puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir; ancak kadın öğretmen adaylarının özyeterlik düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, mevcut çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Öte yandan, Şahin vd., (2013) tarafından yapılan araştırmada ise kadın öğretmen adaylarının, özellikle yabancılar Türkçe öğretimi alanında; motivasyon, özyeterlik, ölçme-değerlendirme bilgi ve becerileri ile yabancı dil öğretim yöntemlerini kullanma açısından erkek öğretmen adaylarına göre kendilerini daha yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda, kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, mesleki gelişime ve pedagojik donanıma ilişkin algılarının daha güçlü olabileceği değerlendirilmektedir. Bu farklılıkların, toplumsal cinsiyet rollerinin eğitim ve mesleki algılar üzerindeki etkisinden kaynaklanabileceği ve bu durumun eğitim fakültelerinde yürütülen öğretmen yetiştirme süreçlerinin planlanmasında dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan *“Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”* sorusuna ilişkin elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, dil öğretme özyeterlik düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunduğu belirlenmiştir. Bulgular, birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin dil öğretme özyeterlik düzeylerinin diğer sınıf düzeylerine kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Birinci sınıf öğretmen adaylarının özyeterlik puanlarının yüksek çıkmasının, bu grubun COVID-19 pandemisi ve 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler gibi olağanüstü süreçlerde henüz üniversite öğrencisi olmamaları ve dolayısıyla bu dönemlerde yaşanan eğitimsel aksaklıklardan doğrudan etkilenmemelerine bağlanabilir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin yüksek özyeterlik düzeyleri ise, öğretmenlik mesleğine daha yakın olmaları, öğretmenlik uygulaması derslerine katılmaları ve gerçek sınıf ortamlarında deneyim kazanmalarıyla ilişkilendirilebilir.

İkinci sınıf öğrencilerinin özyeterlik düzeylerinin orta düzeyde kalması, özellikle 6 Şubat 2023 depremi sonrası üniversitelerde eğitimin büyük ölçüde çevrim içi ortamlarda sürdürülmesiyle açıklanabilir. Bu dönemde öğretmen adaylarının yüz yüze etkileşim ve uygulamalardan yoksun kalmaları, mesleki yeterliklerine ilişkin algılarını olumsuz etkileyebilmiştir. Üçüncü sınıf öğrencilerinin özyeterlik puanlarının ise görece düşük olması, hem COVID-19 salgını hem de deprem sürecinde uzun süreli uzaktan eğitime maruz kalmaları, öğretmenlik uygulaması gibi sahaya dönük dersleri henüz almamış olmaları ve materyal geliştirme gibi uygulama temelli derslerde yeterli deneyim edinmemeleri ile açıklanabilir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının özyeterlik düzeylerinin yalnızca sınıf düzeyine bağlı olmayıp, aynı zamanda eğitim ortamlarının niteliği ve uygulama fırsatlarının varlığıyla doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim, Durgun ve Ersoy’un (2025) çalışmasında da uzaktan eğitimin öğrencilerin öğretim yeterliklerine olan inançlarını ve özyeterlik düzeylerini olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu bağlamda, olağanüstü durumlarda sürdürülen çevrim içi eğitimin, özellikle öğretmenlik gibi uygulama temelli meslek alanlarında mesleki gelişimi sekteye uğratabileceği ve bu durumun özyeterlik algılarına yansıdığı söylenebilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular incelendiğinde, dil öğretme özyeterlik düzeyleri ile öğretmen adaylarının akademik başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir. Bu durum, öğretmen adaylarının akademik başarı düzeylerinin, öğretim sürecine yönelik özyeterlik algıları üzerinde doğrudan ve belirleyici bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, akademik olarak yüksek başarıya sahip öğrencilerin özyeterlik düzeylerinin de otomatik olarak yüksek olduğu söylenemez.

Yeşilyurt’un (2013) çalışmasında da akademik başarı puanları ile öğretmen adaylarının özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu paralellik, mevcut araştırma bulgularını desteklemekte ve özyeterlik algısının, yalnızca akademik performansla değil, bireyin kendine olan inancı, mesleki motivasyonu, öğretimsel deneyimleri ve uygulama fırsatları gibi çok boyutlu etkenlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen ve farklı yorumlara açık olan bu bulgular, öğretmen eğitimi sürecinde yalnızca akademik başarıya odaklanmanın yeterli olmadığını, bunun yanında adayların mesleki öz güvenlerini, uygulama yeterliklerini ve öğretme motivasyonlarını da destekleyici stratejilere yer verilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Bu doğrultuda, öğretmen adaylarının özyeterliklerinin gelişimini destekleyici uygulamalı eğitim ortamlarının sağlanması, teorik başarı kadar önem arz etmektedir.

Araştırmanın dördüncü ve beşinci alt problemleri kapsamında, Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik düzeyleri ile anne ve baba eğitim durumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, öğretmen adaylarının özyeterlik algıları ile ebeveynlerinin eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının mesleki özyeterliklerinin ailelerinin eğitim geçmişinden bağımsız olarak şekillenebileceğini göstermektedir.

Benzer biçimde, Güven’in (2008) çalışmasında da anne ve babanın eğitim düzeylerinin öğretmen adaylarının özyeterlik algıları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı ortaya konulmuştur. Bu sonuçlar, bireysel özyeterlik algısının daha çok kişisel deneyimler, bireyin kendi öğrenme süreçlerine aktif katılımı, öğretim uygulamalarıyla kazanılan beceriler ve öğrenmeye yönelik içsel motivasyon gibi bireysel ve çevresel faktörlerden etkilendiğini düşündürmektedir. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterliklerinin geliştirilmesinde, aile kökenli demografik değişkenlerden ziyade, öğretmen yetiştirme programlarında sunulan pedagojik destek ve uygulama fırsatlarının daha belirleyici olduğu söylenebilir.

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Türkçe öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının dil öğretme özyeterlik düzeyleri ile yaşadıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu, bireylerin dil öğretme özyeterlik algılarının, yaşadıkları yerleşim biriminin (şehir, ilçe, köy vb.) doğrudan etkisinde kalmadığını göstermektedir.

Çetinkaya’nın (2007) çalışması da benzer sonuçlar ortaya koymakta ve yaşanan yerin öğretmen adaylarının özyeterlik algıları üzerinde belirleyici bir değişken olmadığını ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, betimsel istatistikler incelendiğinde şehirde yaşayan öğretmen adaylarının, ilçe ve köyde yaşayanlara kıyasla daha yüksek özyeterlik puanlarına sahip oldukları görülmektedir. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı olmasa da şehirlerde sunulan eğitim olanaklarının çeşitliliği, sosyal çevrelerin daha zengin ve destekleyici olması, teknolojik ve kültürel kaynaklara erişimin kolaylığı gibi sosyoekonomik avantajlar sayesinde öğretmen adaylarının kendilerini öğretme sürecinde daha yeterli hissetmelerine katkı sağlayabileceği şeklinde yorumlanabilir. Ancak bu farkın anlamlılık düzeyine ulaşmamış olması, yaşanan yerin tek başına güçlü bir değişken olmadığını, özyeterlik algısının çok daha karmaşık ve çok boyutlu etkenlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Türkçe öğretmenliği programının kadın öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilmesi nedeniyle kadın öğrenci sayısının yüksek olduğu düşünülmektedir. Sınıf düzeyleri açısından bakıldığında, birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin özyeterlik düzeyleri diğer sınıf düzeylerine göre anlamlı derecede yüksektir. İkinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin özyeterlik düzeylerinin diğerlerine göre düşük olmasının nedeni, ders içeriklerinin alan bilgisine yönelik olması ve programlarının daha yoğun olması olabilir. Alan eğitiminin derinlemesine incelendiği bu iki sınıf düzeyinde öğrencilerin diğerlerine göre daha fazla zorlanmaları, özyeterlik algılarının düşmesine neden olmuş olabilir. Akademik başarı puanlarının özyeterlik düzeyinde anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Bunun nedeni, öğretmenlik becerilerinin teorik derslerde olduğu gibi yazılı olarak ölçülememesinden kaynaklanıyor olabilir. Anne-baba eğitim durumu ve yaşanan yer ile özyeterlik düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Bu çalışmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir: Bu alanda çalışacak araştırmacılara dil öğretme özyeterlik ölçeğinin farklı gruplara uygulanarak daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesi; dil öğretme özyeterlik ölçeğinin daha geniş çaplı gruplara uygulanması; dil öğretme özyeterlik ölçeğinin COVID-19 ve 6 Şubat deprem etkisi atlatıldıktan sonra uygulanması önerilir. Dil öğretimi alanının uygulayıcıları ve kurumlarına ise şu önerilerde bulunulabilir: Dil öğretimine yönelik uygulama derslerinin artırılması, dil öğretimi alanında yapılacak çalışmaların artırılarak literatüre katkıda bulunması önerilmektedir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 3205-3220.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 3205-3220.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Aksan, D. (2008). *Türkçeye Yansıyan Türk Kültürü*. Ankara: Bilgi Yayınevi. 3.Basım.
- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Batar, M., ve Aydın, İ. S. (2024). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Öz Yeterlik İnançlarının Değerlendirilmesi. *International Journal Of Language Academy*, 2(5), 579-598.
- Biçer, N., ve Alan, Y. (2017). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlıklarının Genel Öz Yeterlikleri Üzerindeki Etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 100-116.
- Can, A. (2020). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi. 12. Basım.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. Selçuk B. Demir (Çev.). Ankara: Eğiten Kitap. 4. Basım.
- Çetinkaya, R. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yeterlilik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Deregözü, A., ve Gündoğar, F. (2020). Dil Öğretme Öz Yeterlik Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Diğerlik Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 8(2), 431-447.
- Durgun, H. Ş., ve Ersoy, M. (2025). Yükseköğretimde Acil Durum Uzaktan Öğretim Süreçleri Üzerine Bir Analiz: Yükselen Bir Kavram Olarak Öğretimin Dönüşümü. *Journal of University Research*, 8(1), 65-80.
- Eyüp, B. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretim Teknolojileri Kullanmaya Yönelik Öz Güvenleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 77-87.
- Eyyam, R., Doğruer, N. ve Meneviş, İ. (2012). *Sosyal Öğrenme Kuramı*. Ankara Pegem Akademi. 2. Basım.
- Gömlüksiz, M. N., Sinan, A. T., ve Doğan, F. N. (2020). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Türkçe Öğretmenliği Öz Yeterlik Algıları. *Electronic Turkish Studies*, 15(8).
- Güven, E. D. (2008). Bir Hazır Giyim İşletmesinde Çıraklık Eğitimi Kapsamında Çalışan Ergenlerin Öz-Yeterlik İnançlarının Kimlik, Sosyal Karşılaştırma Eğilimi ve Demografik Değişkenler Bağlamında İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, S., ve Çakır, Ö. (2012). İlköğretim İngilizce Öğretmenlerinin Özyeterlik İnançları Üzerine Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 37(163).
- Güzel, A., ve Barın, E. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları. 3. Basım.
- Korkmaz, İ., (2011). *Sosyal Öğrenme Kuramı*. B. Yeşilyaprak, (Ed) Eğitim Psikolojisi (İçinde) Ankara Pegem Akademi. 27. Basım.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın. 1.Basım.
- Mert, E. L. (2017). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 14, 125-134.
- Öztürk, T. (2015). Yurt Dışında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algı ve Tutumları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (31), 174-196.
- Şahin, Ç., Kurudayıoğlu, M., Tunçel, H., ve Öztürk, Y. A. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Lisans Düzeyinde Verilen Yabancılar Türkçe Öğretimi (YTÖ) Dersine Yönelik Özyeterlik Algıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 36-45.
- Saklofske, D. H., Michayluk, J. O., And Ramdhawa, B. S. (1998). Teachers' Efficacy And Teaching Behaviors. *Psychological Reports*, 63(2), 407-414.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N., ve Gencel, İ. E. (2010). Türkçe Öğretmenlerinin Özyeterlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 265-283.
- Schunk, D. H. (2014). *Öğrenme Teorileri: Eğitimsel Bir Bakış*. (M. Şahin, Çev.) Ankara: Nobel Yayınları. 1. Basım.
- Solak, Ö. (2022) *Edebiyat Çalışmalarında Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Çizgi Kitapevi. 1. Basım.
- Uygur, M., ve Çakır, Ö. (2015). İngilizce Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Özyeterlik İnançlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Journal Of Qafqaz University*, 3(1), 89-104.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algıları. *Electronic Turkish Studies*, 7(2).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 3205-3220.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 3205-3220.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Ünal, F. T. ve Sever, A. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Okumaya Yönelik Özyeterlik Algıları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6).

Yanar, B. H., ve Bümen, N. T. (2012). İngilizce ile İlgili Özyeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 20(1), 97-110.

Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 88-104.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 12. Basım.